

Raadsvoorstel

Onderwerp Rekenkamer Groningen: Onderzoek naar fusie SMG en KCG en rol VRIJDAG bij realiseren gemeentelijke doelstellingen amateurkunst en -cultuur
Steller/telnr. S. Steenbeek/ 52 66 Bijlagen 1

Registratienummer **182159-2022**

Classificatie Openbaar Geheim Vertrouwelijk (bij gebruik van persoonsgegevens)

Portefeuillehouder N.v.t.

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: Maand Jaar
Raad LTA nee: Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. kennis te nemen van het rekenkamerrapport *De kunst van het verenigen*;
- II. de aanbevelingen uit het rapport (pagina 42-43) over te nemen;
- III. het college van B&W opdracht te geven om met betrekking tot de aanbevelingen aan het college hieraan uitvoering te geven en over de voortgang van de implementatie te rapporteren via de voortgangsrapportages, en met betrekking tot de aanbevelingen aan VRIJDAG hieraan aandacht te besteden in de gesprekken met VRIJDAG in het kader van de subsidiërelatie en daarover jaarlijks te rapporteren aan de raad;
- IV. de aanbevelingen gericht aan de raad te betrekken bij toekomstige besprekingen en besluitvorming rondom VRIJDAG.

Samenvatting

De Rekenkamer Groningen heeft onderzoek gedaan naar het resultaat van de fusie tussen de Stedelijke Muziekschool Groningen en de Kunsten Centrum Groep, waaruit in 2013 VRIJDAG als organisatie voor amateurkunst is ontstaan. Naast de vraag wat het resultaat is van deze fusie is onderzocht wat de rol van VRIJDAG is bij het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van amateurkunst en -cultuur. Op basis van dit onderzoek komt de Rekenkamer Groningen tot een aantal aanbevelingen. Het voorstel aan de raad is om die aanbevelingen over te nemen. Het onderzoeksrapport *De kunst van het verenigen* is als bijlage aan dit raadsvoorstel toegevoegd.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Mede naar aanleiding van signalen uit het cultuurveld is de Rekenkamer Groningen in 2021 een onderzoek gestart naar de rol en het functioneren van VRIJDAG bij het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen op het terrein van amateurkunst en amateurkunstverenigingen. De centrale vraag in het onderzoek is geweest: wat zijn de resultaten van de fusie die in 2013 heeft plaatsgevonden tussen Stedelijke Muziekschool Groningen en de Kunsten Centrum Groep en welke rol speelt fusie-organisatie VRIJDAG in het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen met betrekking tot het domein amateurkunst en cultuur? Daarbij is in kaart gebracht hoe de relatie tussen VRIJDAG en de gemeente is vormgegeven en of deze relatie van invloed is op de door VRIJDAG geleverde prestaties.

Kader

N.v.t.

Argumenten en afwegingen

Op basis van het onderzoek komt de Rekenkamer Groningen tot de hoofdconclusie dat niet alle met de fusie beoogde doelen zijn bereikt. Dat ligt deels aan de doelen zelf, die op onderdelen onderling tegenstrijdig zijn en soms ook te ambitieus, anderzijds komt het ook door de wijze waarop VRIJDAG invulling aan de doelen geeft. Het gevolg is dat er gaten vallen, bijvoorbeeld ten aanzien van het gespecialiseerde muziekonderwijs en het bieden van een platform voor amateurkunstverenigingen. De belangrijkste aanbevelingen zijn erop gericht dat zowel de gemeente als VRIJDAG scherpere keuzes moet maken, zowel ten aanzien van de doelen (te veel, soms tegenstrijdig) als met betrekking tot de (inzet van) middelen om die doelen te bereiken. In aansluiting daarop dient de monitoring van de resultaten in relatie tot de beoogde doelen versterkt te worden.

Met de fusie in 2013 beoogde de raad een aantal nieuwe doelstellingen op het gebied van amateurkunst en cultuur te realiseren. In de afgelopen jaren zijn die doelen regelmatig bijgesteld, geschrapt of juist aangevuld, waarbij het zicht op de beoogde resultaten van de fusie verloren is geraakt. De realisatie van de fusiedoelstellingen is ook niet systematisch door de gemeente gemonitord. Doordat een concreet transitieplan en gemeenschappelijke huisvesting ontbraken, heeft het transitie- en ontwikkeltraject binnen VRIJDAG veel langer geduurd dan waar aanvankelijk rekening mee werd gehouden.

VRIJDAG vult de door de gemeente gevraagde rollen van aanjager, verbinder, adviseur, uitvoerder en regisseur niettemin in belangrijke mate en ook op gedreven wijze in. De ondersteuningsfunctie van VRIJDAG richting amateurkunstverenigingen kan zeker nog versterkt worden. “VRIJDAG in de buurt” is succesvol en daarmee wordt invulling gegeven aan de door de gemeente voorgestane sociaal-maatschappelijke functie van VRIJDAG. De cultuurcoaches spelen daarin een belangrijke rol. VRIJDAG kan naar het oordeel van de rekenkamer wel veel meer spin-off halen uit de activiteiten en contacten in de ‘buurten’.

VRIJDAG hinkt op twee gedachten waar het gaat om specialisatie en ontwikkeling van muzikaal talent. Enerzijds wil VRIJDAG dit stimuleren door het aanbieden van muzieklessen aan leerlingen, anderzijds botst dat met andere doelstellingen van de gemeente en van VRIJDAG zelf. Vanaf 2014 is de tendens dat minder mensen de weg naar VRIJDAG vinden voor muzieklessen, met als belangrijkste oorzaken dat het aanbod onduidelijker, individuele lessen duurder en doorstroom binnen VRIJDAG moeilijker is geworden. Door inkorting van de lestijd en prijsstijging zijn de muzieklessen voor een deel van de doelgroep van VRIJDAG minder toegankelijk geworden.

Naar verwachting leiden de beperktere mogelijkheden tot specialisatie op termijn tot minder doorstroom naar de amateurkunstverenigingen en conservatoria en daarmee uiteindelijk ook minder doorstroom naar ‘grote’ orkesten. Dergelijke ontwikkelingen zijn van (negatieve) invloed op het gepropageerde imago van Groningen als cultuurgemeente.

De aanbevelingen die de Rekenkamer in het rapport doet, zijn de volgende:

Doelstellingen

- **Gemeenteraad en college:** maak scherpere keuzes ten aanzien van de te beoogde maatschappelijke doelen voor VRIJDAG zodat deze overzichtelijk en niet tegenstrijdig zijn.
- **VRIJDAG:** maak scherpere keuzes ten aanzien van de focus en inzet van middelen (personeel, expertise) om de gestelde doelen te halen.

Plannen en monitoren

- **Gemeenteraad en college:** maak in het vervolg bij vergelijkbare processen concrete afspraken over een transitietraject, bijvoorbeeld hoe een geslaagde transitie er uit ziet, hoelang de transitie uiterlijk gaat of mag duren en wanneer en hoe de transitie

(tussentijds) wordt geëvalueerd. De voortgang en mogelijke vertragingen in de realisatie van beoogde doelstellingen kunnen dan beter worden gemonitord.

- **College:** neem cultuureducatie als onderwerp expliciet op in het Programma van Eisen, aangezien dit een van de speerpunten in het gemeentelijk beleid is.
- **College:** zorg voor ruimere monitoring van kwantitatieve gegevens aangevuld met kwalitatieve gegevens, in plaats van uitsluitend te vertrouwen op kwalitatieve constatering. Kies voor duidelijke indicatoren en een wijze van monitoring die daadwerkelijk iets zeggen over de ontwikkeling en prestaties van VRIJDAG en het behalen van de gestelde doelen.
- **Gemeenteraad:** definieer, in samenhang met de hiervoor bedoelde inspanning door het college, de behoefte aan informatie over het (doelmatig en doeltreffend) presteren van VRIJDAG en de bijdrage aan de gemeentelijke doelstellingen.
- **VRIJDAG:** maak een plan (in tijd en activiteiten) om specifieke doelstellingen te realiseren (zoals het realiseren van crossovers, bereik en ondersteuning van amateurkunstverenigingen, verhogen horeca inkomsten, bevorderen gebruik grote podium).
- **College en VRIJDAG:** monitor de uitvoering van voorgaand bedoeld plan en de deelplannen.
- **College:** laat verslagen opstellen van gesprekken die vanuit de gemeente met VRIJDAG worden gevoerd over de voortgang en de realisatie van de doelstellingen van VRIJDAG en de realisatie van het activiteitenplan en de begroting. Maak vervolgens concrete afspraken over vervolgactiviteiten en monitor de uitvoering daarvan.

Rolinvulling door VRIJDAG

- **VRIJDAG:** organiseer en geef uitvoering aan een ruimer aanbod van activiteiten in de wijk, in buurthuizen en de vensterscholen. Zorg voor een betere zichtbaarheid in de wijken en zorg voor een betere aansluiting bij de behoeftes die daar leven. Koppel bijvoorbeeld medewerkers van VRIJDAG aan specifieke wijken en laat ze in de bijbehorende netwerken participeren.
- **VRIJDAG:** ontwikkel het cultureel ondernemerschap en zie hoe meer eigen inkomsten te verwerven zijn
- **VRIJDAG:** versterk de relatie met de amateurkunstverenigingen. Zorg voor een update van de contactgegevens van de amateurverenigingen. Ga bij de verenigingen langs en haal op wat hun behoeften en wensen zijn. Ga met de gedane suggesties aan de slag en versterk met name de adviserende rol richting amateurverenigingen met betrekking tot subsidiemogelijkheden en fondswerving.
- **VRIJDAG:** zorg voor een actieve klankbordgroep en maak duidelijk welke rol deze heeft en wat er met de uitkomsten van de overleggen gedaan wordt.
- **VRIJDAG:** vraag de gemeenten in de provincie welke behoefte aan ondersteuning zij hebben, maak duidelijk wat VRIJDAG/KultuurLoket kan leveren en zorg ervoor dat deel uitgemaakt wordt van lokale culturele netwerken.
- **VRIJDAG:** wees helder dat specialisatie van talent niet meer een taak is van VRIJDAG, maar dat de organisatie in die gevallen een doorverwijsfunctie heeft. Bevorder en versterk waar nodig de aansluiting zodat de ontwikkelingsmogelijkheden voor talenten geborgd is.
- **VRIJDAG:** ontwikkel en versterk de samenwerking met private instellingen en ontwikkel samen met hen aanbod voor samenspel (orkesten, ensembles en bands).

Maatschappelijk draagvlak en participatie

N.v.t.

Financiële consequenties

N.v.t.

Overige consequenties

N.v.t.

Vervolg

Wanneer de raad de aanbevelingen overneemt, is het (conform bestaande afspraak) aan het college van B&W om over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen te berichten in de voortgangsrapportages.

Lange Termijn Agenda
